

בספר לקוטי מהר"ן זצוק"ל [בקנקנים החדשים שבצירופי דברי אדמו"ר ז"ל הנחל נובע מקור חכמה בכתב ובעל פה, המלאים ישן נושן מספרי הקדמונים הנ"ל] כמה הודעות וכללים יב) הנמצאים ומוכרחים לבאי למודיו הקדושים [ולכל באי שער ספרו הקדוש] בעיון ועומק, שזה העיקר, וכמבואר מדבריו הק' בליקוטי מוהר"ן ח"א סימן ק"א. [לגמור תחלה בפירוש הפשוט, והדר לסבור בעיון ועומק שבהם, במסלה נפלאה המיוחדת והמוכנת לזה. ואגב אורחא נמצא הכרח בקצת מאלה הכללים גם לשאר ספרי המקובלים, אשר גם כולם יחד נחשבים ללימוד אחד ופנימי ללימוד הנגלה]. וראה תראה מצירופי דברי מורנ"ת ז"ל בהקדמת ליקוטי מוהר"ן ח"א, והקדמת ליקוטי מוהר"ן תנינא, אשר הרבה להורות ולרמז: שגם פירוש הפשוט שבדבריו קשה להבין, אם לא ביגיעה ועיון, ולהבין דבר מתוך דבר, ולחזור בכל פעם לאחוריו, להבין ולהשכיל אחרית דבר מראשיתו וראשיתו מאחריתו, כולו קשור ומחובר, ונעוץ סופו בתחילתו ותחילתו בסופו וכן באמצעיו וצדדיו:

ואלה הם הכללים

כלל הראשון: הוא המסלה הנ"ל [בהקדמת מורנ"ת] אשר בה סולל וסובב בכל ספרו הקדוש. כי מלבד הנסתר והדרש שנמצא במאמרו הקדושים בעשרם ממקום אחר, וממאמר אחד לחבירו, [וכמה פעמים נראה, שגם עצם המאמר הוא כעין חידה והלבשה נפלאה להשגתו, כעין הלבשת השגתו בסיפורי מעשיותיו], עוד גם בבואם בסוג הנגלה, נכונים ונפלאים הם בחכמה ובתבונה. הרישא והסיפא והמציעתא שבכל מאמר וענין, מפרשים ומבארים זה לזה. [כלל הראשון: הוא הפלאתו לבאר בדבריו מזה על זה בהפלאות שונות, ובכל מאמר וענין מנייה וביה. כי הוא לימוד הנגלה אשר הוכן בהם, להיותם שוים לכל נפש, מלבד הנסתר והדרושים שנמצא בהם ממאמר אחד לחבירו. אף על פי שגם העצם שבהם הוא אור הנסתר דאתקרי רזא, ברזי וסתרי תורתנו הקדושה, אבל עוד נסתר לנסתר, גבוה מעל גבוה, כאשר ידבר מזה לקמן בסימן נ"ו]. ויען אשר מבואר מדבריו הקדושים בסימן י"ח ליקוטי תנינא, שאין לדרוש ולחדש רק הראוי לזה, ודי והותר לרחוקים ושפלים כמונו ללמוד ולהבין בהנסתר והדרוש שנתחדשו מקדושי עליון - סבותי את לבי ברובם ככולם מדברי זה הספר, לבלי לצאת מסוג הנגלה, ולבלי לבאר בכל מאמר וענין רק מנייה וביה ומרישא לסיפא וכו' כנ"ל. יען אשר לעניות דעתי, כוונתו באיסור חדש הנ"ל

הוא, לחדש ולגלות דבר שלא נגלה כלל עד הנה. אבל כל אשר כבר הורידו והוציאו לנו מהנסתר להנגלה, ולא יחסר בלימוד הנגלה רק החיפוש ועיון, בלי ספק שבזה הניחו לנו מקום להתגדר ולזכות גם כן על ידם בתלמוד תורה דרבים. ואם גם ברוב ההסתבכות שבאלמוגי ים חכמתו, כל אשר ירבה בהם הפלפול והעיון, מבואר נראה לעינים כמה פעמים, כי פירוש הפשוט והדרש שבהם יוצאים ועולים בקנה אחד, ואין להמלט מלבא אגב אורחא גם בפירוש הדרש, אבל גם בזה נזהרתי על כל פנים לבלי להפליג ולהתרחק מפירוש הפשוט כאשר יבין המעיין בעצמו. וגם בכל מקום אשר ראיתי אגב אורחא צירופים נפלאים בראשי תיבות וסופי תיבות, לא מצאתי את לבבי לכותבם בביאור, ולא הצבתי רק ציונים בנקודות ועגולים על האותיות:

כלל השני: הוא אשר בפלס ומשקל חכמתו ורוח קדשו, מנה וספר כל דיבור ודיבור, הן בפה והן בכתב, מה לקצר ומה להאריך מה לחסר ומה לייתר, וכמובן מזה בסוף המאמר שאלו את ר' יוסי בן קסמא בסי' נ"ז ליקוטי מוהר"ן ח"א, שגם במסירת כתב ידו להמעתיק מחק כמה פעמים באמצע איזה תיבות, ולא חש [ולא שם אל לבו העדר התבונה בהם שנמשך בסיבת החוסר והקיצור], ולא הביט על הכרחם להענין, אשר זולתם אין מבינים בפירוש דבריו:

כלל השלישי: במקום שכולל הרבה דברים וענינים, ובוחר בענין אחד ותופס אותו למושל ולדוגמא ללמוד מאתו על כל הענינים הנמצאים בזה הכלל, [אף על פי שכוונתו על זה וכיוצא בזה, ואין שייך כלל לשאול ולהתפלא על מה שתפס דבר זה דווקא לדוגמא, נראה ונגלה בכל זאת] כמה פעמים שנמצא לו כוונה מיוחדת-אף על פי שלא פירשה בפירוש-בבוחרו ותופסו זה הענין, ולא ענין אחר. [וכאשר נבאר לקמן בביאור המאמר שבסי' ד' ליקו"א. ועוד בכמה מאמרים]:

כלל הרביעי: הוא בדבר הכלים הנזכרים בחיי מוהר"ן [סיפורים חדשים אות ה'], אשר בהם בעצמם [נמצאים] כלי המלאכה שנפעלים על ידם. כי עיקר כל השגה מהשגותיו, תתפעל ותהיה בהתיקונים-להמשכת ותועלת השגות התורה-שנמצאים בה בעצמה, כעין המבואר לקמן סי' וא"ו וסימן ס' ליקוטי-א', וסי' ז' ליקוטי תנינא, ועוד בכמה מאמרים. וכעין המבואר ונודע באזהרות הכתוב

וקשרתם לאות על ידיך וגו', שאף על פי שכוונת הכתוב הוא על כלליות התורה [וגם נראה מלשונו כאינו מזהיר רק על דברי התורה אשר זולתו לקשרם לאות וכו'], ובכל זאת הודיעונו חז"ל באמיתת כוונת הכתוב-וענינו-על עצמו, [ואדרבא, זולת עצמו וענינו אין צריך כלל לקשרם על היד וכו'], שאם יחסר בכתבת התפילין אפילו אות אחת מהכתוב הזה:

וקשרתם וגו', אין עוד בקשירתם שום תועלת, עד שגם כשמקשרים אותם עוברים על אזהרת הכתוב. וכן באזהרת הכתוב: וכתבתם וגו', ובאזהרת הכתוב: ולמדתם וגו' בשכבך ובקומך, אשר [לדעת כמה פוסקים] גם הדברים האלה עצמם בכלל החיוב ואזהרת הכתוב, שאם אין אומרים אותם בזמן שכיבה וקימה עוברים על המצוה הזאת. וחכמי הקבלה מפליגים ברוממות כל אות ואות שבפרשיות האלה, אשר הן הן האורות והמוחין המוכרחין לכל איש ואיש. וממילא מבואר, שגם דברי האזהרה שעל זה, בכלל האורות והתיקונים האלה, וכן לענין קריאת שמע הנ"ל. [כלל הרביעי: שכל מאמר והשגה מהשגותיו הקדושים, נמשכת ועומדת יותר בהתיקונים הנזכרים בה, כעין המבואר לקמן בסי' ו' ליקוטי-א', ובסימן ס' ליקוטי-א', ובסימן ז' ליקוטי תנינא, ועוד בכמה מאמרים. וכעין המבואר ונודע בפקודת הכתוב: וקשרתם לאות וגו'. שגם אם סובב הכתוב על כלליות התורה, וגם נראה מפשיטות לשון הכתוב כאינו מצוה רק על דברי התורה אשר זולתו, לקשרם לאות וכו', ובכל זאת הודיעונו חז"ל (ט) באמיתת כוונת הכתוב, על עצמו ועל פרשייתו לבד. כי גם מעצם הפקודה הזאת אם יחסר אות אחת, אין בהקשירה שום ממש כלל. וחכמי הקבלה (יא) מפליגים ברוממות כל אות ואות מאלה הפרשיות, הנקראים בשם כתרא דמלכא, והאור והמוח שבכל אות ואות מחויב ומוכרח מאד לכל איש ואיש בכל יום ויום, ומבואר ונראה מדבריהם שגם האותיות מדברי הפקודה הזאת בעצמה וקשרתם וגו' נמצאים באלה האורות והמוחין. וכן נמצא הדוגמא הזאת בהכתוב: וכתבתם וגו'. ועוד נמצא לזה הרבה דוגמאות וראיות כאשר יבין המעיין בעצמו]:

כלל החמישי: הוא כל מקרא או מאמר חז"ל, שמזכיר קצת מאתו לאיזה ענין, [סובב כוונתו על כל הענין ו] נכנס ונתבאר כל המקרא והמאמר חז"ל בזה הענין:

כלל הששי: דבר הכתוב זה לעומת זה עשה האלקים, כפי ביאורו בספרי אמת, שכל הנמצא מצד הקדושה והטוב, נמצא כנגד זה מצד הטומאה והרע, [כקוף בפני אדם]. ונלמד כמה פעמים צד הטוב מהיפוכו שבצד הרע:

כלל השביעי: בכל המדות והבחינות שמזכיר מהם בכל ענין, כלולה כל מדה ובחינה בפרטיות, מכל המדות והבחינות שבזה הענין. [כעין המובא בספרי אמת בדבר הספירות]:

כלל השמיני: כל המדרגות העולות מאין תכלית עד אין סוף, נחשבים כולם לאורות וכלים, כי כל מדרגה נחשבת לכלי אשר תקבל בעצמה את האור והשפע שנשפע בכל עת מהמדרגה שלמעלה מאתה, אבל כנגד המדרגה העומדת מלמטה יותר גם מאתה, נחשבת גם היא לעצם האור וקדושת המדרגה העליונה שנתקבל בה. [כלל השמיני: כי כל מדרגה שלמטה יותר, נחשבת לכלי כנגד המדרגה שלמעלה מאתה, והיא כנגדה תחשב לאור המתקבל בתוך הכלי]:

כלל התשיעי: בדבר השגותיו והודעותיו ברוממות הצדיק ותורתו, סובב כוונתו על יחידי הדורות [כרבי שמעון בר יוחאי והאריז"ל, ובעיקר לא יהיה כוונתו ברובם ככולם, זולת על משה משיח בעצמו, שאנו מחכים אליו]:

כלל העשירי: הוא, [ש]ברוב המאמרים הגדולים שבספרו הקדוש, נראה דרכו, לבל ידבר תחלה בחיבור וכלליות השגתו עם הכתוב או המאמר חז"ל יחדיו, עד שמציע ומפרט תחלה עצם ההשגה. [זולת בלשון סתם, יש שמקדים תחלה את הכתוב או המאמר חז"ל הכולל לכל דברי ההשגה שמבאר אחר כך]. וכל פעם שנראה כמשנה ומחליף את הדרך והסדר הזה, נמצא לזה ביאור מדבריו:

כלל האחד עשר: שברובם ככולם מהמקראות ומאמרי חז"ל שדורש אותם בפירוש הפנימי והנסתר שבהם, נראה ברוב ועומק הפלאת מסלתו הקדושה, שסובב לחברם ולייחדם גם עם פירוש הפשוט שבהם-להבין משל ומליצה-ויש שלא נראה חיבורם ואחדותם עם פירוש הפשוט, מקוצר דעת המשיג ועומק

המושג. וגם מאשר תתחלק ותשתנה המסלה הזאת ממאמר למאמר, ומענין לענין, כנודע ומבואר לכל אשר יסלול בה:

כלל השנים עשר: האמונה הפשוטה ברוממות דעת הבורא יתברך לאין סוף ועומקה לאין תכלית, עד כי נמצאים הרבה דברים הנראים לדעתנו האנושה כשני הפכים בנושא אחד, ולהעדר גבול חכמתו ודעתו יתברך לבלתי הפכים יחשבו. ואם בכל זאת, נמצא לפעמים גם להיפך בהרבה דברים-הנחשבים לחיוב דעתו יתברך כשני הפכים, [כפי המבואר מדברי חכמינו אשר רוח ה' דיבר בהם], ומדעתנו האנושה, נעלם לגמרי ונסתר סיבת זה החיוב. [קצת יותר באריכות מהדבר הזה, עיין בספר כוכבי אור חלק ב', אמת ואמונה, אות וא"ו. ואין זה רק בסיבת הרוחניות המצורף לאלה הדברים, עד שגם הם בעצמם, נעלמים ונסתרים מדעתנו, וכעין המובא לקמן בכלל החמשה עשר עיין שם]:

כלל השלשה עשר: הוא אשר חברתי בחיבור בפני עצמו. ונקרא בשם: אמונה בידיעה הרוחניית. ועדיין לא נדפס [ועיין בענין זה לקמן בביאורים על תורה ס"ו חדר כ']:

כלל ארבעה עשר: בדבר הטבע וכלליות הבריאה שבשם אלקים וענין השכינה, עם היות שהבורא בעצמו יתברך הבדיל בין קודש לקודש, ומכל שכן בין קודש לחול, להיותה נחשבת כזולתו, אבל מחשבת האדם המבדילה ומפרידה בפירוד ממש, הוא כמחשבה לאמצעי ועבודה זרה חס ושלום. כי החכם ומבין מדעתו בידיעה דלא נדע ונתפס כלל, התחשבותה כזולתו ואמצעי כביכול נכנס ויוצא בשלומה ויחודה להבורא בעצמו יתברך. אשר באמת האמיתי, אין עוד מלבדו וזולתו כח וממש בהטבע ושר העולם מט"ט שבשכינה הנ"ל, עד אשר יזכה ויתעלה לרוח הקודש [כעין נבואה בדורות הקודמים] משני הכרובים שבקודש הקדשים, ולא יראה ולא יחזה בזה לתמונה ממש חס ושלום, ודו"ק כי קצרתי ודלגתי בענינים דקים ורוחניים כאלה. [כלל הארבעה עשר: בשם השכינה, אשר מבואר מדברי המקובלים טו), שהיא המשכת אלקותו יתברך לכלליות הבריאה, ולהיותה נחשבת בזה כביכול כעין זולתו. ובאמת לא נחשבת לזולתו חס ושלום. כי מחשבת האדם המבדילה ומפרידה בפירוד ממש, הוא כמחשבה לאמצעי ועבודה זרה חס ושלום. ולא כן בלב החכמים ומבינים מדעתם [בידיעה דלא

נדע ונתפס בדעת העבים והמגושמים כמונו], כי להם תהיה התחשבותה כזולתו ואמצעי כביכול בתכלית אחדותו בעצמו יתברך. אשר באמת האמיתי אין עוד מלבדו וזולתו]:

כלל החמשה עשר: מה שנודע בחכמות העמוקות, אשר להסברתם מוכרח לחלק ולהפריד את החכמה וההמצאה לחלקים ואברים, ואחד באחד יוגשו וישולבו בחיוב והכרח זה לזה. ולפעמים גם בחלק אחד כשנחסר ונאבד, אין ביכולת להביט ולראות את המטרה והמכוון אשר בה. ומרגלא בפומא דאינשי, שאין להראות להסכל והכסיל את המלאכה והעבודה הנחלקה ובלתי נשלמה, כי בתכלית ההיפך ימלא את פיו בשחוק ולצון מהעובד ומשתדל בה. ואולם, תורת משה שבחכמת האין סוף בעצמו יתברך, אשר אין סוף ותכלית להסיבובים והצמצומים [הנחשבים כעין אברים וחלקים הנ"ל], המוכרחים להסברתה והבאתה בלב המוגבלים והגופנים. נחשבים ועומדים כנגדה, גם החכמים והמשכילים שבהם, כעין הסכל והכסיל הנ"ל, אשר בתכלית ההיפך נשפלה ובלתי נחשבה כלל בעיניהם. ובאמונה לבד, יש ביכולת לבוא ולכנוס בסיבוביה ובצמצומיה. וגם כפי האמונה בדברי הרופאים ועצותיהם, להשמר ולרפא את המוח והדעת מיום ליום ומשנה לשנה, כן זוכים לעשות ולקיים את דבריהם, עד שיזריח גם אליהם אור הדעת הבלתי נודע להם בתחלה. ואם גם על זה מרגלא בפומא דאינשי, שבסיבת הכוזבים ושקרנים אין מאמינים גם לאיש האמת. אבל בסיבת השני הפכים בנושא אחד שנחשב לדעתו יתברך הבאת דעתו האין סוף בלב המוגבל [בהעדר התרופה ועצותיו הנ"ל], אין שום יכולת ואפשרות ותרופה כלל בענין אחר:

כלל הששה עשר: [נזכר גם כן בהקדמת ליקוטי-א' הנ"ל], שלפעמים מביא ב' או ג' ראיות לדבר אחד, ולהבלתי מעיין ומעמיק בדבריו, נראים ונדמים כראיה אחת, והוא ברוב הקשר שהם קשורים ואחודים זה בזה:

כלל השבעה עשר: [שאין דרכו הקדושה להרכיב באמצעות קשרי דבריו הקדושים שבכל תורה, ענין מיוחד בפני עצמו, בלתי כוונה המיוחדת לזה. וכן] כשגומר להודיע עצם ההשגה של כל תורה, ומביא אחר כך איזה כתוב או מאמר חז"ל שמבאר בו זאת ההשגה, אין דרכו להרכיב בזה הכתוב או מאמר

חז"ל ענין אחר [שלא דיבר בו מקודם ו] שלא נזכר תחלה בעצם ההשגה. ואם נראה לפעמים לעיני המעיין, ששינה מדרכו ומסילתו הזאת. [ידע נאמנה, כי] נמצא לזה ביאור מדבריו הקדושים. [ובחתירתו וביגיעתו, ימצא ויראה, מעט או הרבה, אשר נרמז גם זאת בדבר ההשגה שדיבר וגילה, ואז יבין כוונתו הנפלאה שהביאתו לזה]:

כלל השמונה עשר: שבהדברים הנודעים ומבוארים בדברי חז"ל או בספרי הקבלה, שנמצא כמה פעמים, שאינו מזכיר בהם זולת בראשי פרקים וסומך את עצמו על המעיין שיודע מהם, או שידרוש אחריהם:

גם זאת להודיע, כי הרבה דברים נמצאים בביאורי, אשר לא הייתי כותבם מרוב פשיטותם, אבל כתבתי אותם מהכרח צירופיהם ושילוביהם להסימנים שאחריהם [או לפניהם]. ואם גם ברוב תלאותיי ומצוקותיי בגוף ובנפש, הפסקתי ונתעכבתי כמה וכמה פעמים באמצע הכתיבה והלימוד, ובהמשך הזמן נשמט מדעתי העיקר [העומד בצירוף ושילוב הטפל אשר הקדמתי אליו], לא רציתי להעביר עבור זה גם את הטפל, כי לפרקים חזרתי ונזכרתי על ידו גם העיקר. ואפילו במקום שלא נזכרתי [מרוב הנתיבות הנחלקות ממסלת זה הלימוד], יהיו לציון וסימן, לי ולזולתי, אולי נכוון ונבוא בו לנתיב העיקר בעתים אחרים:

מה שכתבתי כמה פעמים: כמוב"פ, [המוב"פ], הוא ר"ת: כמובא [המובא] בפנים. או:

כמובן [המובן] בפנים. מה שכתבתי להזכרת המעיין: כנ"ל, הוא ראשי תיבות: כנזכר לעיל, או: כנרמז לעיל:

ולקיים כל האומר דבר בשם אומרו וכו', אודיע בכלל, שגם בעצם הביאורים המובאים לקמן בפנים, הוצאתי כמה דברים מספרי מורנ"ת ז"ל. כי גם אם ברובם ככולם מדבריו הקדושים, סובב בהם פירוש הדרש, [אשר דרש בסמיכת ידי רבינו ז"ל ופקודתו בעצמו, כמבואר במקום אחר]. אבל כמה פעמים הרכיב

בהם גם פירוש הפשוט. וכן גם מהספר 'פרפראות לחכמה', וספר 'באבי הנחל', הוצאתי קצת דברים:

עוד אודיע להקורא, כי באהבת הקיצור כתבתי כמה פעמים בדרך כלל את העולה מצירופי דבריו הקדושים, ובציוני [האותיות ו]הסימנים שנמצאים בהם אלה הדברים, וסמכתי על הקורא שיעיין ויבין מעצמו, כי מהצירוף לבד, אותיות בולטות לכוונת המטרה המוכרחת להענין:

על אודות ההסברה הנ"ל בכלל החמשה עשר, יש להאריך קצת, והוא:

כי יכולת ההסברה ללמד ולהביא בלב כל אשר זולתו, את התבונה העמוקה-נוראה ועצומה לאין ערך. כי כפי עומק המושג וקוצר המשיג כן מוכרח כנגדו לסבב בהקדמות וסיבובים, להמשיך במשלים, ולחלק מערכת התבונה לחלקים ואברים, ולבלי להוציאם שלא כסדר, וגם להפסיק וליתן רווח בין כל ענין לענין. ומרוב שינוי הדעות [כשינויי תמונותיהם] קשה וכבד באין ערך, לכוון ולברר בעצתו מה שמוכרח בכל זה כפי האדם והזמן, גם כאשר ידובר פנים אל פנים שנמצא יכולת להמסביר להבין בכל עיכוב ומניעה שנמצא למוח השומע להבין ולקבל את דבריו. ואולם, חכמת האומות, רב ועצום התרופה והתועלת לדעת השומע, מרוב תבערת הלב לתאות הכבוד, [או העושר שנמצא על ידה]. כי הלב והמוח שבכל איש ואיש, מקושרים ומשולבים זה לזה. אבל בתכלית ההיפך לחכמות התורה, הבלתי מסכמת לתאוות הנ"ל, נכפל ונתוסף למניעת המוח הנ"ל, גם מניעת הלב, להדיח ולהרחיק מאתה, כמאמר הכתוב: לקנות חכמה ולב אין. ועל כל פנים בחכמת הנגלה והמוגבלה, שבה אין דור יתום, ונמצא גם עתה מאחינו בני ישראל רבים ועצומים המופלגים וחריפים בחכמתה. אבל לא כן בחכמה הנסתרה והפנימית שבה, אשר מצידה ומסיבתה ארוכה מארץ מדה ורחבה לאין ערך וגבול כלל, נחל נובע ושוטף ממקור החכמה, נקודה העליונה לנקודה התחתונה, פלא יועץ בעצותיו ותיקונותיו העמוקות, להשקות ולמלאות כל הארץ בחכמה ודעה את ה', ותורתו כמים לים מכסים. ועד אשר יאיר ויופיע, נהי כעוטיה, ונחשב כעדים זוממים. ואלפי אלפים קל וחומר לעוללים ומלוכלכים כמונו, גם אם זכינו להבדל ולהתרחק מהטועים והתועים [בחושך ואפילה, לבל יראו ויביטו מרחוק באור צדיקים אשר כאור נוגה הולך ואור], אבל

להסבירם ולהאירם על פני תבל אין לנו לא תבונה ולא עצות. וכל אשר הרביתי לחקור ולדרוש, באיזה סדר, ובאיזה אופן, להציעם ולהוציאם לזולתי, לא עלתה בידי מאומה. ובתכלית ההיפוך נתוסף ונתרבה אצלי מחמת זה, כמה דילוגים ומחוקים ושינויים ללא סדרים, [וגם לפעמים באתי מחמת זה בארוכה וכפל דברים] עד כי לא רבים יחכמו לבוא על ידם למכוון אשר סבבתי עליו. אבל בכל זה אמרתי, ויהי מה, ארוצה ואביא גם מנחת דלי דלותי, כי גם שעה דשערה מהברקת האור שמגיע מאתה לאחד מני אלף גם כן כדאי וכדאי. נאום ה'מ'ב'א'ר', והמבוער מבינת אדם. שפל ונבזה, ולא בלשון ענוה. הכ"ד אברהם בן ותלמיד לאבי ומורי רבי נחמן ז"ל.

הקדמה שניה

הנה אמרתי להאריך קצת בדברי רוממות תורתו הקדושה. כי האמנם הנסתרות לה' אלקינו, ולית מחשבה תפיסה כלל בעומק כוונתו הקדושה והנוראה בכל דיבור ודיבור. [עיי' בספר חיי מוהר"ן בסיפור מעלת תורתו באות כ', שנראה שם מדבריו הקדושים:

שכמו שספר מעשיותיו הן תורות, כן תורותיו הם מעשיות. כי לפעמים הלביש השגותיו הנוראות בסיפורי מעשיות, כדי לעורר מהשינה, ומשאר טעמיו הנוראים. ולפעמים הלביש את השגותיו בהתגלות התורות, כדי שיהיה לנו איזה תפיסה בהם. ועיי' בליקוטי הלכות אור החיים הלכות קריאת שמע של ערבית הלכה ד' באות ב' ובאות ג', עיי' שם]. אבל מי יפאר ומי יהדר אחת מני אלף גם מהנגלות לנו ולבנינו שמדבריו הקדושים. גם המעיין היטב מתחלה ועד סוף בעניני המקראות ומאמרי חז"ל המובאים בהם, יראה על פי רוב שהם מתבארים ומתפרשים לאסמכתות דבריו הקדושים בכמה טעמים וענינים שאינם מוזכרים שם כלל, כי אינם מוזכרים רק כמאן דמחוי במחוג, שהקורא יבין בעצמו רמיזותיו הקדושים, אם ישים כל לבו ונפשו אליהם, וכמובן קצת מזה להבקי בספרי ליקוטי הלכות ובספר פרפראות לחכמה שיצא בסמוך. כי כל תיבה ותיבה שיצא מפיו הקדוש של אדמו"ר ז"ל או מפרי עטו הקדוש, כולם היו בפלס ומשקל גדול ונורא כפי הנגלה לו ברוב השגתו העצומה, וכמה פעמים גם אחר שכתב את התורה ונתנה להעתיקה, מחק אז באמצע איזה תיבות ואף על פי שהיו נצרכים מאוד להענין, וזולתם אין מבינים כל כך פירוש דבריו